ZAAK 46-64

Arrest van het Hof (Tweede Kamer) van 14 juli 1965[1]

Samenvatting

Procedure — Arrest houdende nietigverklaring — Rechtsgevolgen — Beperking tot partijen en personen rechtstreeks bij de nietigverklaarde handeling betrokken — Arrest opleverende een nieuw feit — Begrip

1. Vgl. Samenvatting no. 4 van arrest 43-64 (*Jurisprudentie*, Deel XI, blz. 482).

In de zaak 46-64 :

GÖTZ SCHOFFER,

ambtenaar van de Europese Economische Gemeenschap, wonende 147, avenue Madoux te Brussel 15,
bijgestaan door Mr. L. Mechelinck, advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel,
ten deze domicilie gekozen hebbende ten kantore van Mr. E. Arendt, advocaat bij het Hof van Beroep te Luxemburg, 27, avenue Guillaume te Luxemburg,

verzoeker,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP,
te Brussel,
vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur L. de la Fontaine, als gemachtigde,
ten deze domicilie gekozen hebbende ten kantore van H. Manzanares, secretaris van de Juridische Dienst van de Europese Uitvoerende Organen, 2, place de Metz te Luxemburg,

verweerster,

[1] — Procestaal : Frans.

betreffende de nietigverklaring van de stilzwijgende afwijzende beschikking, zoals deze blijkt nu verweerster binnen de termijn van twee maanden na het verzoek van 19 juni 1964 geen besluit heeft genomen over de ambtelijke indeling van verzoeker,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede Kamer),

samengesteld als volgt :

A.M. Donner, Kamerpresident,
W. Strauß (Rapporteur) en R. Monaco, Rechters,
Advocaat-Generaal : J. Gand,
Griffier : A. Van Houtte,

het volgende

ARREST

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN

I — Overzicht van de feiten

Overwegende, dat de feiten, die aan het onderhavige geschil ten grondslag liggen, als volgt kunnen worden samengevat :

Verzoeker is op 1 mei 1959 in dienst getreden als assistent van de directeur-generaal Buitenlandse Betrekkingen van de E.E.G. en werd ingedeeld in de rang A4. Bij beschikking van 21 december 1962 is hij met ingang van 1 januari 1962 in vaste dienst aangesteld in deze rang.

Bij schrijven van 19 juni 1964 heeft hij bij verweerster een verzoek ingediend op grond van artikel 90 van het Statuut van de ambtenaren der E.E.G. en der E.G.A., strekkende tot zijn indeling in de rang A3, zulks met ingang van 1 januari 1962.

Bij schrijven van 8 september 1964 heeft verweerster een voorlopig antwoord tot hem gericht waarin een nader definitief besluit werd aangekondigd; een dergelijk besluit is evenwel niet ter kennis van verzoeker gebracht.

Op 16 oktober 1964 heeft verzoeker het onderhavige beroep ingesteld;

II — Conclusies van partijen

Overwegende, dat *verzoeker* in zijn verzoekschrift concludeert dat het den Hove behage :

„te vernietigen het stilzwijgende besluit tot afwijzing, dat door de Commissie jegens verzoeker is genomen — voortvloeiend uit het gemis van beantwoording, binnen de termijn van twee maanden, van de klacht van 19 juni 1964 en te verklaren dat de Commissie gevolg dient te geven aan deze klacht van 19 juni 1964";

dat hij in zijn repliek stilzwijgend deze conclusies handhaaft;

Overwegende, dat *verweerster* in haar verweerschrift en bij dupliek concludeert dat het den Hove behage :

„het onderhavige beroep als niet-ontvankelijk, althans als ongegrond te verwerpen;
de wederpartij in de kosten te veroordelen overeenkomstig de terzake toepasselijke bepalingen";

III — Middelen en argumenten van partijen

Overwegende dat de middelen en argumenten van partijen als volgt kunnen worden samengevat :

1. Ontvankelijkheid

Verweerster is van oordeel, dat verzoekers recht vervallen is, aangezien hij zijn indeling niet binnen de gestelde termijn heeft betwist, te rekenen hetzij vanaf zijn aanstellingsbesluit, hetzij vanaf het besluit van 29 juli 1963 waarbij verweerster met toepassing van artikel 5 van het Statuut van de ambtenaren de omschrijving heeft vastgesteld van de standaardfuncties (verder te noemen „omschrijving").

a) Als een novum, dat het beroepsrecht kan doen herleven, kan het arrest-Maudet van 19 maart 1964 (*Jurisprudentie*, Deel X, blz. 235 e.v.) niet worden beschouwd; bij dit arrest heeft het Hof iedere ambtenaar, die in vaste dienst is aangesteld, in zijn prestatutaire rang het recht toegekend om eventueel zijn positie te doen herzien, overeenkomstig het beginsel van het verband tussen werkzaamheden en rang.

Immers :

— het gezag van gewijsde van het bedoelde arrest strekt zich uitsluitend uit tot de partijen in dat geding;
— in tegenstelling tot de onderhavige zaak was er in de zaak-Maudet geen strijd over het hiërarchisch niveau van de door de betrokkene uitgeoefende werkzaamheden;
— derhalve kan verzoeker zich niet er op beroepen, dat verweerster ingevolge het arrest-Maudet is overgegaan tot de herin-

deling van sommige ambtenaren, die zoals Maudet, waren gehandhaafd in rangen waarvan niet werd betwist dat zij lager waren dan de rang waarmede hun respectieve ambten overeenkomen; zelfs in het geval van deze ambtenaren heeft verweerster trouwens slechts gehandeld krachtens een zedelijke verplichting.

b) Evenmin een novum vormt het besluit van verweerster van 9 juni 1964, houdende aanstelling in rang A3 van de heer Stefani, assistent van de directeur-generaal Economische en Financiële Zaken. Deze aanstelling had enerzijds een strikt individueel karakter, is anderzijds „niet het uitgangspunt van een nieuwe opvatting van de werkzaamheden van een assistent", maar vormt de toepassing van het door de Commissie in haar vergadering van 27 en 28 november 1962 aanvaarde beginsel, te weten „in de toekomst van geval tot geval over de indeling van assistenten een beslissing te nemen". Zij was trouwens niet de eerste toepassing van dit beginsel.

Verzoeker wijst er in de eerste plaats op dat de plicht van verweerster om haar ambtenaren in te delen overeenkomstig de werkzaamheden die zij uitoefenen niet aan tijd gebonden is. Hoe het ook zij, de beroepstermijn kon niet geëindigd zijn op een ogenblik waarop bij verweerster nog kwesties in behandeling waren, voortvloeiende uit de toepassing der beginselen van het arrest-Maudet.

Zelfs afgezien daarvan, bestaat verval niet :

ad a) De tekst van artikel 102 van het Statuut van de ambtenaren kan stof tot discussie opleveren. Tot aan de uitspraak van het Hof in de zaak-Maudet kon men derhalve niet van een ambtenaar verwachten dat hij het risico van een proces op zich nam.

Op het ogenblik van het verzoek van 19 juni 1964 was het besluit van verweerster inzake de indeling van een reeks afdelingshoofden, met toepassing van de principes van het arrest-Maudet, nog niet genomen.

ad b) De aanstelling van Stefani was de eerste handeling waardoor verweerster enerzijds heeft erkend dat de werkzaamheden van een assistent van een directeur-generaal behoren tot de rang A3, anderzijds de regels heeft toegepast die in de vergadering van 27 en 28 november 1962 zijn aanvaard.

2. *Ten principale*

A — Middelen en argumenten van verzoeker

a) *Verzoeker* beschrijft nauwkeurig de werkzaamheden van de directeur-generaal. Hij legt er de nadruk op, dat de assistent bij gelegenheid de directeur-generaal vertegenwoordigt, te weten :

— bij de vergaderingen van het administratief comité, waarvan de directeuren-generaal lid zijn;

— 's zomers, zoals blijkt uit „de lijsten van verantwoordelijke ambtenaren die gedurende de zomervakantie van 1959 tot 1964 aanwezig zijn";
— in talrijke gevallen wanneer de directeur-generaal afwezig is.

b) Volgens de omschrijving komen dergelijke bevoegdheden overeen met de loopbaan A3 en niet met de loopbaan A 4/5;
— De assistent is niet vergelijkbaar met de adjunct van een afdelingshoofd. Het secretariaat, dat onder zijn leiding staat, is niet een „sector van werkzaamheden van een afdeling"; het is ook niet een „gespecialiseerde dienst", maar het is belast met werkzaamheden van algemene aard.
— De assistent is „raadadviseur van een orgaan van de instelling"; „adviezen aan en steun van de directeur-generaal vormen de wezenlijke inhoud van zijn ambtelijke plichten".
— Hij is een „hoog gekwalificeerde ambtenaar". Verzoeker zet gedetailleerd uiteen, dat „de Commissie altijd de functie van assistent van de directeur-generaal hoog heeft gewaardeerd en deze qua belangrijkheid niet bij de functie van afdelingshoofd of van raadadviseur heeft achtergesteld".

In tegenstelling tot hetgeen geldt voor de Hoge Autoriteit van de E.G.K.S. of de Commissie van de E.G.A. bereiken de directoratengeneraal van de Commissie van de E.E.G. meer en meer de orde van grootte van „met nationale ministeries vergelijkbare administratieve lichamen".

c) Van de negen assistenten van directeuren-generaal zijn er vier ingedeeld in A3 en vijf in A4, zonder dat er enig geldig motief bestaat, hetwelk een dergelijk verschil rechtvaardigt. Deze willekeurige praktijk demonstreert de gegrondheid van het onderhavige beroep, zelfs als men het criterium van het verband tussen rang en functie buiten beschouwing laat; de omschrijving van standaardfuncties, vereist door artikel 5 van het Statuut, zou geen zin hebben indien identieke functies op verschillende manier kunnen worden ingedeeld. Kortgeleden was de kwantitatieve verhouding van assistenten A3 tot assistenten A4/5 zelfs 5 :4.

Ten onrechte voert verweerster ten gunste van de gewraakte praktijk de „bijzondere arbeidsomstandigheden" aan van in A3 ingedeelde assistenten. Deze omstandigheden bestaan al dan niet; zij bestaan evenzeer in het geval van verzoeker, wiens werkzaamheden noch in omvang noch in moeilijkheid onderdoen voor die van meer begunstigde collega's.

In feite laten de in geding zijnde verschillen zich verklaren uit overwegingen van budgettaire aard. Zulks volgt met name uit het aangehaalde besluit van 27 en 28 november 1962, volgens hetwelk de indeling van een assistent in de rang A3 eveneens moet afhangen van het beschikbaar zijn van een plaats A3 in het desbetreffend directoraatgeneraal.

B — Middelen en argumenten van verweerster

ad a) *Verweerster* kan zich over het algemeen verenigen met de wijze waarop verzoeker zijn werkzaamheden beschrijft, maar zij bestrijdt dat de assistent zijn directeur-generaal zou moeten vertegenwoordigen. In diens afwezigheid wordt de plaatsvervanging verzekerd door de oudste ambtenaar, in de hoogste rang, zulks overeenkomstig artikel 26 van het intern reglement van verweerster.

De feitelijke argumenten die verzoeker aanvoert zijn niet ter zake dienende. Wat het deelnemen aan bepaalde vergaderingen betreft, dat komt vaak evenzeer voor bij ambtenaren van veel lagere rang dan die van assistent; wat in het bijzonder het administratief comité betreft, het gaat hier om een zuiver intern orgaan dat vergaderingen houdt ter inlichting en het voeren van besprekingen. Verzoeker kan ook geen argument ontlenen aan de lijst met betrekking tot de grote vakantie, daar hij „op geen enkel ogenblik op die lijst voorkomt als belast met de tijdelijke plaatsvervanging van de directeur-generaal".

ad b) „Uit hoofde van zijn eigen aard, is het ambt van assistent niet vatbaar ... om op strakke en uniforme wijze te worden ingepast in het kader" van de hiërarchie der ambten. Het stilzwijgen dat de „omschrijving" hieromtrent bewaart, toont dat verweerster bij de indeling der betrokkenen beschikt over een nog grotere bevoegdheid om naar goedvinden te beslissen dan in andere gevallen.

De indeling van verzoeker is geschied overeenkomstig de bestendige wil van verweerster. Sedert 1959 heeft deze besloten om de assistenten „in beginsel" in de loopbaan A4/5 te plaatsen en zij heeft dit besluit bekrachtigd op 27 en 28 november 1962, met de uitdrukkelijke afspraak om hierop niet terug te komen.

Indien men moet trachten een verband te vinden tussen de in het geding zijnde werkzaamheden en een van de op „de staat van de omschrijving" aangegeven functies, dan dient men de functie van hoofdadministrateur of van diensthoofd te kiezen. Het secretariaat van een directoraat-generaal is immers — bijzondere omstandigheden daargelaten — geen „administratieve eenheid ... op een gespecialiseerd terrein" volgens bedoelde „omschrijving".

Verzoeker kan ook geen recht doen gelden op de titel „raadadviseur". „De kwalificatie van raadadviseur geldt in hoofdzaak voor ambtenaren, wier werkzaamheden verwant zijn met die van een hoog gekwalificeerde deskundige", terwijl de werkzaamheden, welke verzoeker in dit opzicht uitoefent het kader van artikel 21 van het Statuut niet overschrijden, volgens welk artikel iedere ambtenaar verplicht is zijn meerderen bij te staan en van raad te dienen.

ad c) De verscheidenheid in de indeling van assistenten is in overeenstemming met het besluit van verweerster van 27 en 28 november 1962 om „in de toekomst van geval tot geval te beslissen over de indeling van de assistenten in verband met de waarderingsfactoren die eigen zijn aan dit ambt".

Zij vindt haar rechtvaardiging in de „veranderlijke aard en omvang van de werkzaamheden, die behoren tot het ambt van de assistent naar gelang van de directoraten-generaal, waarvan de structuur en de werkzaamheden eveneens veranderlijk zijn".

Het staat verweerster vrij de assistent te belasten met andere meer uitgebreide werkzaamheden, vergeleken met die, welke hem normaliter worden toebedeeld, zulks op grond van „bijzondere omstandigheden ..., die er zich minder goed toe lenen om van tevoren te worden omschreven en die afhangen van de eigen aard (rekbaarheid, nieuw gespecialiseerd) van de terreinen van activiteit, toegekend aan het directoraatgeneraal of van de organieke structuur daarvan, ja zelfs van de persoonlijkheid en de geschiktheid van de assistent zelf".

Indien men de gevallen van de assistenten, die in A3 zijn ingedeeld, analyseert, dan merkt men op, dat er bijzondere omstandigheden zijn die in het geval van verzoeker ontbreken. Drie van de betrokkenen waren immers in A3 ingedeeld vóór hun aanstelling in vaste dienst en moesten derhalve deze rang behouden krachtens artikel 102 van het Statuut. Wat anderzijds de assistent van de directeur-generaal van het Vervoer betreft, een bepaald aantal diensten waarvan verscheidene onder verantwoordelijkheid van hoofdadministrateurs zijn geplaatst, staat onder bedoelde ambtenaar.

Overigens zou, zelfs als men de stelling verwerpt volgens welke sommige assistenten in de rang A3 kunnen worden ingedeeld en als men aanneemt dat verweerster verplicht is om dezelfde rang aan alle assistenten te verlenen, daaruit nog niet voortvloeien dat de vorderingen van verzoeker gegrond zijn, maar dat de indelingen in A3 onwettig zijn;

IV — De procedure

Overwegende, dat de procedure een regelmatig verloop heeft gehad;

dat de mondelinge behandeling voor de Eerste Kamer op 19 mei 1965 heeft plaats gevonden;

dat de Advocaat-Generaal op 16 juni 1965 zijn conclusie heeft genomen;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT

I — Ten aanzien van de ontvankelijkheid

Overwegende dat verweerster een middel van niet-ontvankelijkheid opwerpt, daar het beroep niet binnen de gestelde termijnen zou zijn ingesteld;

a) Overwegende, dat het onderhavige beroep is ingesteld tegen het stilzwijgende besluit tot afwijzing, ingevolge artikel 91, lid 2, van het

Statuut van de ambtenaren der E.E.G. en der E.G.A., voortvloeiend uit het gemis van een uitdrukkelijk besluit genomen op het verzoek van verzoeker van 19 juni 1964, strekkende tot zijn indeling in rang A3, zulks met ingang van 1 januari 1962;

dat bedoeld stilzwijgend besluit neerkomt op de bevestiging van het besluit van 21 december 1962 waarbij het Statuut op verzoeker van toepassing werd en waarbij hij werd aangesteld in de rang A4;

dat het vaststaat dat verzoeker binnen de in genoemd artikel 91 bepaalde termijnen en tegen laatstgenoemd besluit noch een administratieve klacht heeft ingediend, noch een gerechtelijk beroep heeft ingesteld;

dat deze vaststelling eveneens waar is als men als uitgangspunt van deze termijn beschouwt de door verweerster in 1963 gedane bekendmaking van de omschrijving van de werkzaamheden en bevoegdheden die aan ieder ambt zijn verbonden, als bedoeld in artikel 5, lid 4, van het Statuut van de ambtenaren;

Overwegende echter dat verzoeker zich beroept op twee gebeurtenissen, waaraan hij het karakter van „novum" toekent, hetwelk de beroepstermijn tegen de beschikking waarbij hij in A4 werd ingedeeld, zou kunnen heropenen;

dat hij immers van mening is dat dit karakter enerzijds toekomt aan het door het Hof op 19 maart 1964 uitgesproken arrest in de gevoegde zaken 20 en 21-63 (Maudet tegen Commissie van de E.E.G.; *Jurisprudentie*, Deel X, blz. 235 e.v.) en anderzijds aan de aanstelling van een van zijn ranggenoten, de heer Stefani, in rang A3;

b) Overwegende, wat betreft het arrest 20 en 21-63, dat de rechtsgevolgen van een arrest van het Hof gewezen in een rechtsgeding, waarbij een besluit wordt vernietigd, behalve de partijen, slechts de personen raken, die rechtstreeks betrokken zijn bij het vernietigde besluit;

dat een dergelijk arrest slechts een novum ten opzichte van deze personen zou kunnen opleveren;

dat vaststaat, dat het arrest 20 en 21-63 een besluit van de Commissie van de E.E.G. heeft vernietigd, waarbij deze weigerde om de positie van de betrokkene te herzien overeenkomstig het beginsel van het verband tussen werkzaamheden en rang zoals dit is vastgesteld in bijlage I van het Statuut van de ambtenaren;

dat dit besluit, hetwelk slechts de individuele positie van de betrokkene betrof, niet rechtstreeks op derden, zoals verzoeker, betrekking kan hebben;

dat het aangehaalde arrest onder deze omstandigheden niet als een novum kan worden beschouwd, dat de in het onderhavige geval verstreken beroepstermijnen zou kunnen heropenen;

c) Overwegende wat betreft de aanstelling van Stefani, dat verzoeker klaarblijkelijk van mening is dat zij een beslissende ommekeer is van de administratieve praktijk van verweerster;

dat het voor het onderhavige doel voldoende is om te constateren

dat deze bewering in strijd is met hetgeen verzoeker zelf zegt, zonder dat er aanleiding bestaat om de stelling te onderzoeken volgens welke een dergelijke beslissende ommekeer een novum zou opleveren, dat de beroepstermijn zou kunnen heropenen;

dat immers allereerst uit de beweringen van de twee partijen volgt, dat door bedoelde aanstelling verweerster slechts de criteria heeft toegepast, die door haar zijn aanvaard bij een beginselbesluit van november 1962 en volgens welke zij voortaan „van geval tot geval over de indeling der assistenten" zou beslissen;

dat voorts verzoeker zelf heeft beweerd, dat in de loop der laatste jaren en onder de assistenten van de directeuren-generaal de verhouding van in A3 ingedeelde ambtenaren heeft gevarieerd van 5 op 9 tot 4 op 9 en aldus een vermindering heeft te zien gegeven;

d) Overwegende ten slotte, dat verzoeker er in het algemeen op wijst, dat de verplichting van de Instellingen om hun ambtenaren in te delen op een met het Statuut overeenkomende manier zonder daarbij onderscheid te maken, niet aan tijd gebonden is;

Overwegende dat deze bewering, hoewel op zichzelf juist, niet ter zake dienende is, daar zij de ontvankelijkheid van het beroep verwart met de gegrondheid ervan;

Overwegende, dat uit de voorgaande overwegingen volgt, dat het beroep niet-ontvankelijk is;

II — Ten aanzien van de kosten

Overwegende, dat verzoeker in het ongelijk gesteld is;

dat hij derhalve met toepassing van artikel 69, paragraaf 2, juncto artikel 70 van het Reglement voor de procesvoering in de proceskosten moet worden verwezen, met uitzondering van de door verweerster gemaakte kosten;

Gezien de processtukken;

Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;

Gehoord partijen in haar pleidooien;

Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;

Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, inzonderheid op de artikelen 69 en 70;

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede Kamer),

rechtdoende,

Verwerpt het beroep als niet-ontvankelijk;

Veroordeelt verzoeker in de kosten van het geding met uitzondering van de door verweerster gemaakte kosten;
Ontzegt het meer of anders gevorderde.

Aldus door het Hof gewezen en ondertekend te Luxemburg op veertien juli negentienhonderdvijfenzestig.

Donner Strauß Monaco

Uitgesproken ter openbare terechtzitting, gehouden te Luxemburg op veertien juli negentienhonderdvijfenzestig.

De Griffier,
A. Van Houtte

De President van de Tweede Kamer
A. M. Donner

Conclusies van de Advocaat - Generaal Joseph Gand van 16 juni 1965[1]

Mijnheer de President, mijne heren Rechters,

Met ingang van 1 mei 1959 is Götz Schoffer in dienst getreden van de Commissie van de E.E.G. als assistent van de directeur-generaal Buitenlandse Betrekkingen. Hij werd ingedeeld in de rang A4, salaristrap 1, overeenkomstig een door de Commissie op 23 april 1959 genomen besluit van algemene aard, krachtens welke deze ambtenaren in beginsel — en onder voorbehoud van handhaving van eerder verworven posities — werden ingedeeld in de loopbaan A5/A4.

Bij de integratie-procedure werd hij gehandhaafd in zijn vroegere functie en met ingang van 1 januari 1962 werd hij in vaste dienst aangesteld in de rang A4, salaristrap 3. Het desbetreffende besluit werd uiterlijk in februari 1963 te zijner kennis gebracht.

Op 19 juni 1964 heeft hij bij de Commissie een klacht ingediend op grond van artikel 90 van het Statuut. Hij stelde daarbij, dat de aard van de werkzaamheden van assistenten van directeuren-generaal hun indeling in de rang A3 rechtvaardigt en met een beroep op het door U in het arrest-Maudet van 19 maart 1964 ontwikkelde beginsel, verzocht hij zijn herindeling in deze rang met ingang van de datum van zijn vaste aanstelling. Na op 8 september een voorlopig antwoord te hebben

1 — Vertaald uit het Frans.